

رام - ششم مهر

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- ۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- ۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- ۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

هشتم مهر

روز هشتم مهر ماه سال ۱۱۶ هجری خورشیدی در نبرد موسوم به یوم الانقال (روز بارها) سپاه پنجاه هزار نفره‌ی توگش شاه ختلان بر سربازان مهاجم عرب اموی به رهبری اسد بن عبدالله قسری غلبه کرد و اموالی که ایشان از غارت شهرهای همسایه به غنیمت گرفته بودند را از ایشان ستاند. یکی از کهنترین نمونه‌های شعر دری پارسی «از ختلان آمدیه...» را کودکان بخارا در ریشخند این لشکرکشی در کوچه‌ها می‌خواندند.

در دوران جدید به سال ۱۲۸۶ عده‌ای از درباریان قاجار در مجلس شورای ملی گرد هم آمدند و برای اصول مشروطه سوگند وفاداری یاد کردند. دو سال بعد در ۱۲۸۸ پس از درهم شکسته شدن نیروی مستبدین و دوباره روی کار آمدن مشروطه‌خواهان، عضدالملک نایب‌السلطنه برای مقام صدراعظمی سپهدار تنکابنی را انتخاب کرد. در همین روز ام‌خاقان مادر محمدعلی میرزا شاه مخلوع که به سمت کربلا می‌رفت در قصر شیرین درگذشت.

در ۱۳۱۰ مدرسه عالی مهندسی از طرف وزارت طرق و شوارع افتتاح شد، در ۱۳۱۲ کارخان که به ایران سفر کرده بود با شاه، رئیس الوزراء و وزیر خارجه ملاقات کرد، و در ۱۳۱۶ قانون تشکیل دو وزارتخانه تجارت و صناعت به تصویب مجلس رسید. حسین علاء که نخست وزیر بود وزارت تجارت را خود بر عهده گرفت و مهدی فرخ را به سمت وزیر صناعت و ابوالقاسم فروهر را به سمت وزیر داخله معرفی کرد.

در ۱۳۳۰ مصدق برای شرکت در جلسه شورای امنیت سازمان ملل به نیویورک رفت و در همین زمان به سفارت ایران در واشنگتن دستور داده بود با اطلاع وزارت امور خارجه دو اتاق در بیمارستانی در نیویورک برای او بگیرند و به محض ورود از فرودگاه به آنجا رفت. تا دو سال بعد او در عرصه‌ی بین‌المللی پیروز شده بود اما در کشور خود با مخالفت سلطنت‌طلبان از قدرت کنار زده شد و در چنین روزی به سال ۱۳۳۲ دو تن از وزیرانش -دکتر عالمی و دکتر اخوی- بازداشت شدند. با این همه دستاوردش برای ملی کردن نفت از میان نرفت و در همین روز سخنگوی دولت اعلام کرد که دولت مصمم است با توجه به قانون ملی شدن صنعت نفت این کالای ایرانی را به بازارهای جهانی برساند.

در ۱۳۳۸ عبدالحسین مسعود انصاری سفیر کبیر ایران در شوروی به محل مأموریت خود حرکت نمود و حامل پیام دولت ایران برای خروشچف بود. در همین روز بانک بین‌المللی ایران و ژاپن کار خود را آغاز کرد، که ۵۱٪ سهامش متعلق به برادران لاجوردی بود. در همین روز مسابقات جهانی کشتی در تهران افتتاح شد. در ۱۳۴۱ هم کنفرانس وزیران ایران، پاکستان و افغانستان در نیویورک گشایش یافت.

هشتم مهر در خارج از قلمرو ایران زمین هم با جنگها و رخدادهای سیاسی ای گره خورده است. در ۴۸۹ میلادی لشکر بیست هزار نفره اوستروگت‌ها به رهبری ثئودوریک کبیر در نبرد ورونا بر سپاهیان اودوآکر که همان تعداد سرباز داشت غلبه کردند. در ۷۷۸ هنری چهارم شاه انگلستان شد (تصویر بالا) و در ۱۲۷۴ فرانسوی‌ها ماداگاسکار را به قلمرو خود منضم کردند. در ۱۲۹۴ هم برای اولین بار در تاریخ یک سرباز (از صربستان) با شلیک اسلحه از روی زمین یک هواپیما را زد و سرنگون کرد. در ۱۳۱۸ ژنرال ولادیسلاو سیکورسکی به عنوان رهبر در تبعید دولت لهستان رسمیت یافت و در ۱۳۴۴ جنبش کمونیستی سی سپتامبر کوشید با کودتا در اندونزی قدرت را به دست بگیرد، اما توسط نیروهای وفادار به سوهارتو شکست خورد. این ماجرا به تعقیب و کشتار حدود نیم میلیون نفر از هواداران کمونیستها منتهی شد. واقعه‌ی دیگری که می‌توان در همین رده از رخدادها گنجانده، آن که در ۱۲۶۷ جک سلاخ جنایتکار مرموز و ناشناخته‌ی لندن‌نی سومین و چهارمین قربانی زن خود را در یک روز به قتل رساند.

هشتم مهر در عرصه‌ی فرهنگ و فناوری سالگرد چند رخداد مهم است. یکی آن که در ۱۱۷۰ اپرای فلوت سحرآمیز اثر موتسارت برای اولین بار بر صحنه رفت، دیگر آن که در ۱۲۶۱ اولین نیروگاه آبی تولید

برق توسط ادیسون راه‌اندازی شد، جالب آن که سد آبی هوور هم نیم قرن بعد در همین روز به سال ۱۳۱۴ افتتاح شد.

سد هوور در حال ساخت و پس از پایان

از میان رخدادهای پراکنده‌ی این روز هم اینها شایسته‌ی یادآوری هستند: در سال ۱۳۱۸ اولین بازی

فوتبال با مدیریت شبکه‌ی ان بی سی از تلویزیون پخش شد، در ۱۳۴۱
جیمز مردیت سیاهپوست وارد دانشگاه میسی‌سیپی شد و قانون تفکیک
نژادی آمریکا را مخدوش کرد، و در ۱۳۴۷ از هواپیمای بوئینگ ۷۴۷
رونمایی شد. در ۱۳۸۴ هم انتشار کاریکاتوری از پیامبر اسلام در
روزنامه‌ی دانمارکی به برانگیخته شدن خشم مسلمانان انجامید.

آگهی تبلیغی اولین اجرای اپرای فلوت سحرآمیز موتسارت

هشتم مهرماه در تاریخ ایران زمین به ویژه از این نظر اهمیت دارد که مولانا جلال‌الدین محمد بلخی

به سال ۵۸۶ هجری خورشیدی در این روز زاده شده است. هفت قرن پس از او در روز چهارشنبه هشتم مهر

۱۲۶۹ احمد کسروی که دشمن سرسخت مولانا و تصوف بود هم در حاکم آباد (حکم‌آور) تبریز دیده به جهان گشود. سایر زادگان این روز عبارتند از مونیکا بلوچی هنرپیشه و مدل (۱۳۴۳) و امید جلیلی کمدین انگلیسی ایرانی تبار (۱۳۴۴).

این روز در ضمن سالمرگ چند رهبر دینی هم هست. در ۴۲۰ میلادی سنت ژروم الاهدان رومی درگذشت، و محدث نوری (۱۳۸۱) و مولوی افتخار حسین انصاری دولتمرد و رهبر دینی هندی (۱۳۹۳) هم در همین روز درگذشته‌اند.

سنت ژروم

امید جلیلی

مونیکا بلوچی